

Luomumaidon arvoketjutyöryhmä

13. 10. klo 10.00 -13.00, Valiolla

Työryhmän kokoonpano

Nimi	Organisaatio	Paikalla 13.10.
Arja Peltomäki	Maatila	x
Heli Ahonen	Muumaa/Luomuliitto	x
Jonna Ukkola	Yhdistyneet luomutuottajat	x
Aino Wathen	Valion luomuneuvotteluryhmä	x
Mirva Tollet	Valio	x
Minna Tamminen	Hämeenlinnan osuusmeijeri	x
Antti Oksa	SOK	
Heta Rautpalo	Kesko	x
Sanna Eklund	ProAgria	x
Merja Manninen	Evira (asiantuntijajäsen)	x
Tuomo Tupasela	LUKE	x
Minna Nurro	Pro Luomu	x
Marja-Riitta Kottila	Pro Luomu	x

Asialista

1. Tilannekatsaus; markkinat ja tuotanto
2. Mitä kertovat luomun kuluttajabarometrin tulokset?
3. Koulujakelutuki; onko korkeammalla tuella ollut vaikutusta - kehitysehdotuksia jatkoon.
4. Luomun reutilanne: onko jotain tehtävissä?
5. Luomusäädökset loppusuoralla: Hyvät ja huonot puolet
6. Luomuvalvonnan järjestämisvaihtoehdoista luvassa selvitys
7. Muut asiat:
  - Maidon tuotosseurannan tarkemmat analyysit
  - Terveystieteiden ja eläinlääkinnän fokusryhmä; Luomupäivät
  - Seuraavat palaverit
  - Muut asiat

Tilannekatsaus: markkinat ja tuotanto

- Luomun myynti lisääntyi 15 % ajalla 1.7.2016-30.6.2017 ja on nyt 2,1 % ruoan kokonaismyynnistä. Maitotuotteet:
  - Luomujuustot + 29 %
  - Nestemäiset maitotaloustuotteet + 10 %
  - Välipalatuotteet + 14 %
  - Keltaiset rasvat + 24 %
- Luomumaidon myynnin volyyymi kasvaa, vaikka maidon kokonaisvolyymi laskee.
- Markkinoille on tullut uusia luomumaitotuotteita, myös niiden markkinointiin satsattu.
- Luomua painottava uudistettu koulujakelutuki on lisännyt luomumaidon käyttöä kouluissa ja päiväkodeissa.

Tilannekatsaus: markkinat ja tuotanto

- Luomurehusta saattaa tulla pulaa katovuoden takia, olosuhteet olleet otolliset myös homemyrkkujen esiintymiselle - korjattu sato ei välttämättä kelpaa rehuksi niiden takia.
- Reutilanne kuitenkin vaihtelee paljon alueittain ja jopa tilakohtaisesti.
- Myös kuiviketilanne näyttää heikolta.
- Muuta: arvoketjutyöryhmän jäsen Tuomo Tupasela/Luke on valittu EU:n elintarviketeknologian maitoalan asiantuntijatyöryhmään eli ECTOP:iin - edustaa siellä luomua ja Pohjoismaita

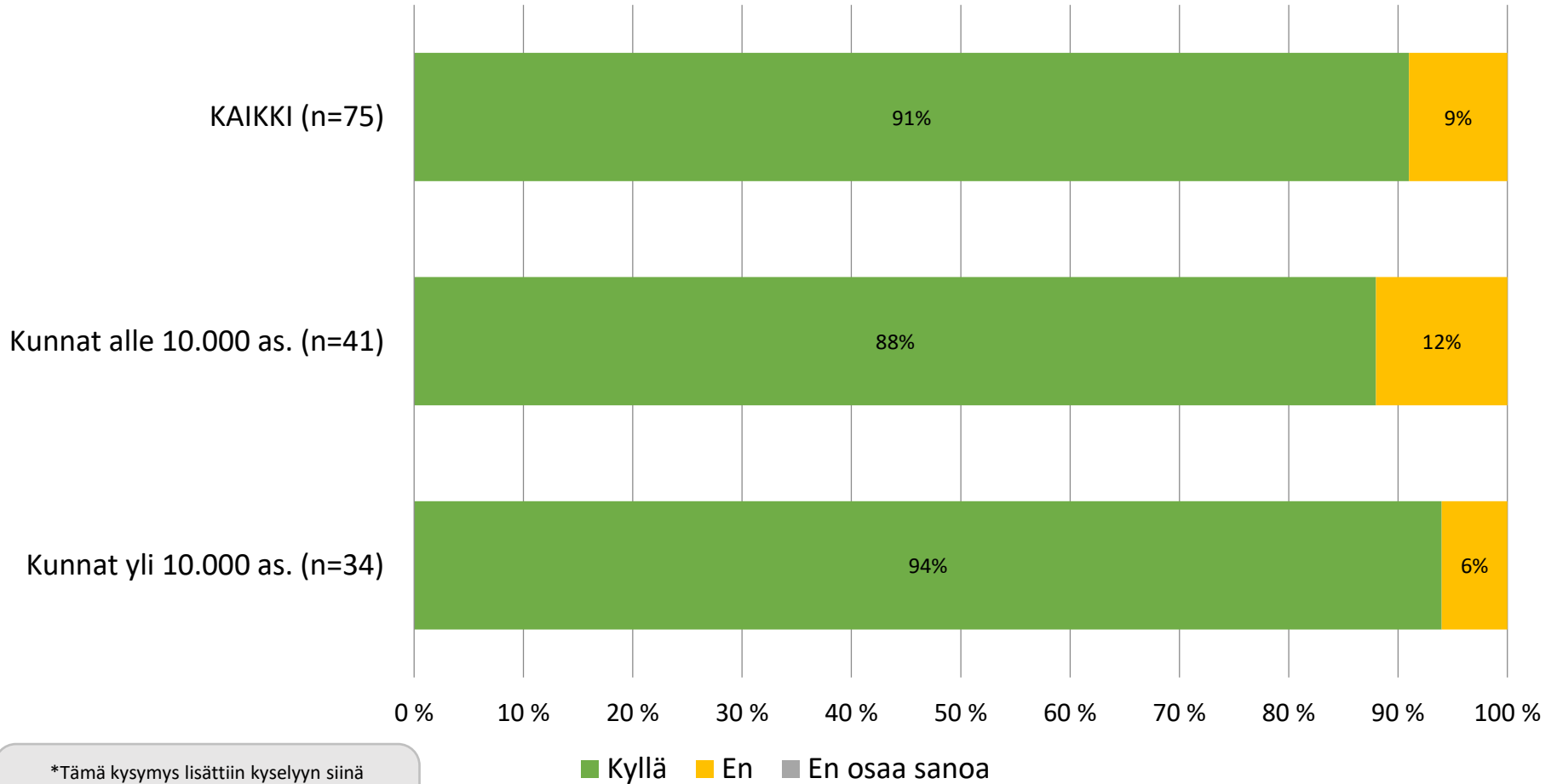
Mitä kertovat luomun kuluttajabarometrin tulokset?

- Useita kertoja viikossa luomua ostavien määrä on kasvanut (2015: 9% -> 2017: 11%). Luomun käyttö on lisääntynyt ja säännöllistynyt, mutta ei dramaattisesti. Luomun käyttö arkipäiväistyy: ei enää niin pk-keskeistä, miehet sekä eri sosiaali- ja tuloluokat käyttävät aiempaa enemmän.
- Vastuullisuuden nousu on tuomassa markkinoille tuotteita, joita markkinoidaan yksittäisillä argumenteilla kuten antibiootittomuus, eläinten hyvinvointi yms. jotka ovat mukana myös luomussa, mutta joista kuluttaja ei tiedä.
- Luomumerkin tunnettuus ei ole juuri kehittynyt, se on yhä alle 50 %.
- Kyselyn mukaan luomumaidon D-vitamiinointi lisääisi sen käyttöä noin 6 %.
- Luomun kuluttajabarometri 2017 verkossa:
<http://proluomu.fi/aineistot/luomun-kuluttajabarometri-2017/>

Koulujakelutuki; onko korkeammalla tuella ollut vaikutusta - kehitysehdotuksia

- Meijerien näkemysten mukaan koulujakelutuki on lisännyt luomumaidon menekkiä.
- Elokuussa tehdyssä kyselyssä kuntien ruokapäätäjille 42 % uskoi, että korkeampi koulujakelutuki lisää luomumaidon käyttöä kouluissa ja päiväkodeissa.
- 30 % vastaajista oli sitä mieltä, että luomumaidon käyttö ei lisäännä, suurimmat syyt korkeampi hinta ja saatavuus. Enemmistö vastaajista tiesi luomun koulujakelutuesta.
- Valtioneuvosto päättää asetuksella ensi vuoden tukikohteista ja tukitasoista. MMM:n tavoitteena on saada luonnos lausunnonle marraskuussa ja päätettäväksi joulukuussa.

Olitko tietoinen, että luomumaidolle, luomupiimälle sekä luomuhedelmille ja luomuvihanneksille tuli nyt elokuusta alkaen muulla tavalla tuotettuja tuotteita korkeampi koulumaito- ja kouluhedelmätuki? (n= 75, kaikki*)

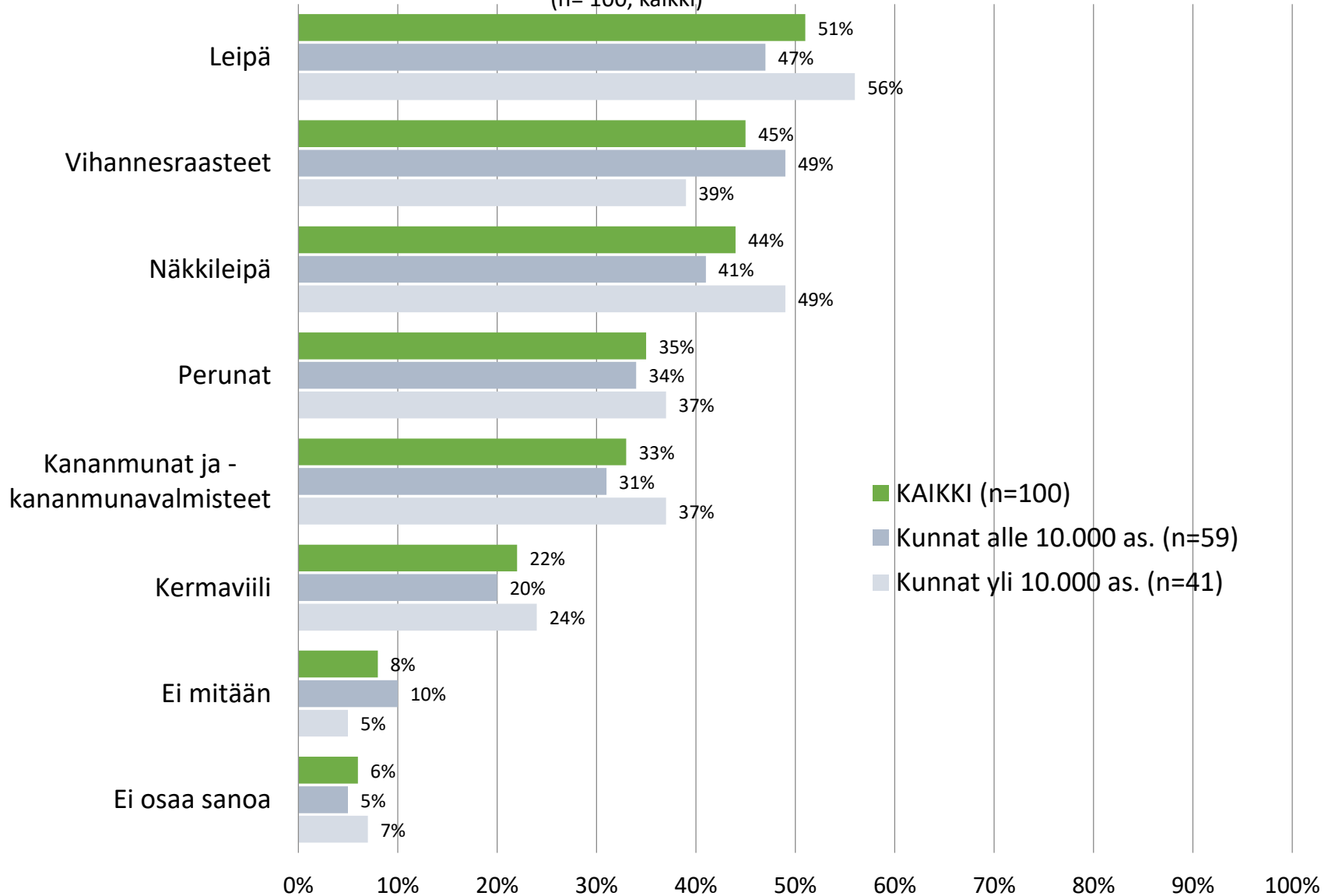

*Tämä kysymys lisättiin kyselyyn siinä vaiheessa kun 25 haastattelua oli jo tehty. Tämän vuoksi kokonaisvastaajamäärä tässä on 75.

Mitä seuraavista tuotteista haluaisitte käyttää ruokapalvelussanne luomuna?

(n= 100, kaikki)

Luomun reutilanne: onko jotain tehtävissä?

- Rehujen riittävyys ja laatu huolestuttaa luomukotieläintuottajia.
- Luomutuotannossa on aina ensisijaisesti käytettävä luomurehua: sitä on tiedusteltava viljakaupoista/rehutehtailta. Rehutehtaiden mukaan luomurehuja on saatavilla.
- Poikkeuslupia tavanomaisen rehun käyttöön voi hakea Evirasta, mutta kokoukseen mennessä (13.10.) kyselyjä ei ollut tullut.
- Poikkeusluvan hakemiseen on olemassa lomake Eviran sivuilla. Poikkeuslupaon tarvittavat tositteet on hyvä täyttää jo syksyllä. Kuntaviranomaisen esim. maaseutusihenteerin on todistettava satovahinko.
- Lopullinen tilanne luomurehun laadun ja määrän suhteen selviää vasta myöhemmin syksyllä. Luomuvalkuaisrehuista saattaa tulla pulaa.
- VYR:iä aktivoitava seuraamaan luomuviljan tilannetta.

Luomusäädökset loppusuoralla: Hyvät ja huonot puolet

- EU:n luomuasetuksen muutoksesta päästiin kesällä sopimukseen, lopullista paperia ei vielä ole olemassa ja eri jäsenmaissa on yhä erimielisyyksiä.
- Myönteistä ehdotuksessa: ryhmäsertifioinnin mahdollisuus, hirvieläimet ja kanit mukaan luomuehtoihin, rehuomavaraisuus omalta tilalta 60 %/lähialueelta 70 %, nupoutus säilyy nykyisellään.
- Huonoa ehdotuksessa: kasvihuonetuotannolle vaaditaan maapohjaa, eläinten siirtymäsäännön $\frac{3}{4}$ elämästä poistaminen ei toteutunut, luomujalostuseläinten hankinnasta on pidettävä rekisteriä, rehusäädöksiin tiukennuksia, lääkeasioihin ei tullut selkeyttä, vaatimus kuulua luomuvalvontaan kun myydään irtotuotteita, tavanomaisen siemenen käytösäännöt, parteen kytkeminen poikkeusluvalla jatkuu (max 50 luomunautaa), valvontaviranomaisen tehtäviä ei saa enää delegoida luonnollisille henkilöille.

Luomuvälvönnän järjestämismvaihtoehtoista luvassa selvitys

- Luomuala esitti elokuussa maa- ja metsätalousministeriölle, että Suomeen perustettaisiin vain yksi luomun tarkastuslaitos. Eesityksessä nimettiin useita erilaisia malleja ja toivottiin, että eri mallien toteuttamiskelpoisuudesta ja kustannuksista yms. tehtäisiin selvitys. Sekä Evira että MMM suhtautuivat asiaan myönteisesti.

Muut asiat

- Sanna Eklund oli selvittänyt maidon tuotosseurannan tuloksista eroavatko luomussa kauemmin olleiden tilojen tulokset uusista tiloista. Vasikoiden kuolleisuus ja lehmien poistoprosentti ovat suurempia tuoreilla kuin vanhoilla luomutiloilla.
- ProAgrian luomumaitohanke on saanut rahoitusta ja toteuttaa muun muassa pohjoismaisen seminaarin.
- Terveystieteiden ja eläinlääkinnän fokusryhmä järjestää session Luomupäivillä Kuopiossa.
- Seuraavat palaverit: marras-joulukuun ylimääräinen kokous päätetään myöhemmin.